

Kas yra „Future Search“?

„Future Search“ yra unikalus strateginio planavimo/ bendradarbiavimo, radikalių įtraukties metodas, kurį visame pasaulyje naudoja šimtai bendruomenių ir organizacijų, savivaldybių, ministerijų ir valstybių.

Šis metodas leidžia didelėms įvairių suinteresuotų šalių grupėms, ypač esant radikaliems nesutarimams ir prieštaravimams, konfliktams: 1) nusistatyti bendrą tikslą, 2) priimti atsakomybę už veiksmus ir 3) ugdyti įsipareigojimą esamą tikslą įgyvendinti. Metodas ypač naudingas neapibrėžtomis, greitai kintančiomis sąlygomis, kai svarbu, kad visi būtų susidarę vienodą vaizdą ir galėtų atsakingai elgtis. „Future Search“ metodas naudojamas visur – Šiaurės ir Pietų Amerikoje, Azijoje, Afrikoje, Australijoje, Naujojoje Zelandijoje, Europoje ir Indijoje, nes jo pagrindas yra ne kultūra, o socialinis, technologinis ir ekonominis planavimas.

Lietuvoje šis metodas taikomas kelis metus švietimo, aplinkosaugos srityse.

Keli projektų pavyzdžiai :

- / Panevėžio miesto identiteto ir vizijos bendradarbiavimas „iš apačios“, įtraukiant 1000-5000 žmonių;
- /Ukmergės švietimo vizija
- /Molėtų viešojo transporto poreikiai
- / Aukštosios mokyklos ilgalaikė strategija
- /Jonavos savivaldybės energetikos ateities vystymosi kryptys
- / Lietuvos Žiedinės ekonomikos kelrodis (projektas pradedamas)
- /Savivaldybių organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, Gamintojo atsakomybės vystymo pakuočių atliekų tvarkymo sraulte ateitis 2030 (Druskininkų bendradarbiavimo Forumas, 2020-09)
- / Verslo įmonių „gyvų“ tvarumo strategijų kūrimas

„Future Search“ pagrindu vykstančiuose susitikimuose vienu metu gali dalyvauti nuo 60 iki 80 žmonių, o kartais ir 100 ar daugiau. Žmonės dirba mažomis grupėmis kaip suinteresuotosios šalys (siekia bendrų tikslų) ir mišriomis grupėmis, kurios yra tarsi visumos pjūvis. Kiekvienas žmogus turi galimybę pasisakyti ir būti išklausytas. Tai leidžia sukurti bendrą paveikslą, kuris paremtas visų dalyvių patirtimi. Susitikimui yra vadovaujama, kad visa grupė galėtų palaikyti sklandų dialogą. Rengiami mažiausiai penki pusdienio trukmės seansai, kurie suplanuojami per tris dienas, kad grupė išsemtų kuo daugiau idėjų. Šis intensyvus strateginio planavimo susitikimas dažnai leidžia parengti projektus, kurie vėliau vykdomi daug metų. Tai – „gyvos“, ne popierinės strategijos.

Kaip veikia „Future Search“?

„Future Search“ metodas paremtas patikrintais principais, sukurtais remiantis šešis dešimtmečius trukusiais tyrimais ir eksperimentais, nagrinėjant, ko reikia, kad žmonės

galėtų veikti bendradarbiaudami, o ne gindami ar piršdami savo idėjas arba atsisakydami puoselėtų vertybių. Pirmasis principas – visą sistemą patalpinti viename kambaryje. Tai reiškia surinkti žmones, turinčius autoritetą, išteklius, kompetenciją, informaciją ir poreikius. Antrasis – pagrindinį klausimą nušviesti globalioje šviesoje, padedant kiekvienam asmeniui pamatyti didesnę vaizdą nei jam įprasta kasdienybėje. Trečiasis principas – surasti bendrą pagrindą ir pageidautiną rezultatą, o problemas ir konfliktus traktuoti kaip informaciją, o ne kaip veiksmus. Ketvirtas principas reikalauja, kad dalyviai imtų vadovauti savo grupelėms ir prisiimtų atsakomybę vykdyti tai, ką sužinojo ir išmoko. „Future Search“ organizuoja darbo sesijas tarp skirtingų suinteresuotų šalių esančių dalyvių, kurie kartu turi tai, ko reikia principais paremtiems veiksams.

Susitikimo darbotvarkė

Rengiamos penkios sesijos, vadinamos Praeitis, Dabartis, Ateitis, Bendras pagrindas ir Veiksmai. Kiekvienoje sesijoje sukuriama duomenų bazė, mažoms grupėms siekiama laikytis tvarkaraščio, pateikiamos bendros ataskaitos ir rengiami didelių grupių dialogai. Sesijos papildo viena kitą, o galutinis produktas yra veiksmų planas ir tolesnių veiksmų struktūra. Dalyviai pradeda nuo situacijos, dėl kurios jie susirinko į vieną grupę, istorijos. Tada jie sukuria pasaulyje esančių tendencijų, turinčių įtakos jų problemai, žemėlapi. Kiekviena suinteresuotųjų šalių grupė papasakoja, ką dėl pagrindinių tendencijų ji daro dabar, ir ką nori padaryti ateityje. Jie taip pat stengiasi iširti, kokia jų pačių nuomonė apie savo veiksmus. Mišrios grupės sugalvoja tinkamą *ateities scenarijų*. Tada dalyviai išgrynina vienodus siekius, *bendrą pagrindą ir pagrindines užduotis*, kurias visi nori ir siekia įgyvendinti. Paskutinėje sesijoje aptariami *veiksmų planai*, įgyvendinimo strategija ir atsakomybė.

Kintančios prielaidos

Daugelis „Future Search“ dalyvių nusistatę skeptiškai, nes yra dalyvavę neproduktyviuose susitikimuose. Dalyvaudami „Future Search“ jie dažniausiai atmeta stereotipus ir nepatikrintas prielaidas, nes sužino, ką galima įgyvendinti šioje naujoje aplinkoje. „Future Search“ dalyviai, turintys prieigą prie informacijos ir šaltinių bei susitikę su įvairiais valdžios atstovais, kuriuos pasiekti vienu metu paprastai neįmanoma, sukuria veiksmingus veiksmų planus, nors ir nemanė, kad tai įmanoma.

„FUTURE SEARCH“ PRINCIPAI

„Future Search“ metodas apima keturis principus, kurie nėra būdingi tradiciniam strateginiam planavimui:

- **„VISA SISTEMA“ VIENAME KAMBARYJE**
Autoritetingi asmenys, ištekliai, kompetencija, informacija, poreikiai
- **VISI ŽIŪRI Į „TĄ PATĮ DRAMBLĮ“**
Prieš imantis vietinės reikšmės sprendimų tyrinėjama globaliai

- **ŽVILGSNIS Į ATEITĮ ir BENDRAS PAGRINDAS**
Sprendžiamos ne praeities problemos ar konfliktai

- **VADOVAVIMAS SAU ir ATSAKOMYBĖ už VEIKSMUS**

- Dalyvauja kiekvienas **SISTEMOS SRAIGTELIS** – bendras vaizdas tų, kurie yra autoritetingi, turi išteklių, žinių, informacijos ir poreikių. Taip pasiekama didesnė įvairovė ir mažesnė hierarchija, nei būna įprastame planavimo susitikime; kiekvienas turi galimybę pasisakyti ir išmoksta kitokių būdų, kaip pažvelgti į esamą užduotį ir kokių veiksmų reikia imtis.
- Pagrindinį klausimą nagrinėjame iš **ISTORINĖS** ir **GLOBALIOS** perspektyvos. Tai reiškia, kad prieš pradėdami veikti lokaliai turime mąstyti globaliai – prieš pradėdami dirbti su kuria nors dalimi, reikia perprasti „visą dramblį“. Išsiaiškiname, kas vyksta sistemos viduje, sužinome pasaulines tendencijas ir jų poveikį sistemai, nustatome, ko norime imtis, kad darytume įtaką savo aplinkai, sudarome bendrą darbotvarkę ir nusistatome veiksmus, kurie ją padės įgyvendinti. Šis būdas leidžia kiekvienam asmeniui kalbėti apie **tą patį** pasaulį – tokį, kurį suvokia kiekvienas, tada įmanoma sukurti jėgą, galinčią daug ką pakeisti.
- **SUTELKITE DĖMESĮ Į SIEKIUS, O NE Į PRAEITIES PROBLEMAS.** Atskaitos taškas yra **BENDRI SĄLYČIO TAŠKAI**. Problemas ir konfliktus traktuojame kaip svarbią informaciją, o ne kaip veiksmus. Tai reiškia, kad reikia nusistatyti bendras vertybes ir imtis bendrų veiksmų, kartu gerbiant skirtumus, bet ne mėginant juos suderinti.
- Žmonės patys **VADOVAUJA** savo darbui ir palaiko tarpusavio **DIALOGĄ**, o ne „sprendžia problemas“, tarsi tai būtų pagrindinis tikslas. Vadinasi, reikia padėti vieni kitiems atlikti užduotis ir prisiimti atsakomybę už savo suvokimą ir veiksmus.

Lina Šleinotaitė- Kalėdė, Forvardas/ Ekokonsultacijos / Druskininkų Bendrakūrybos Forumas
lina@ekokonsultacijos.lt, +37068559558